

Når formidling driver forskningen

Forskningsformidling er, når man først forsker, så formidler, vil de fleste mene.
Men nogle gange kommer inspirationen til forskningen fra formidling.

Med universitetsloven af 2003 blev der stillet krav om, at forskerne ved siden af forskning og undervisning også skulle formidle deres forskning ved såkaldt viden- deling eller forskningsbaseret formidling. De universitetsansatte modtog dette krav med meget blandede reaktioner. Men i den forløb- ne tid er det blevet mere sjældent at møde forskere, som påstår, at formidling kun er spild af tid og skadeligt for karrieren. Nærvæ- rende tidsskrift er en fornem repræsentant for, hvordan formidling af naturvidenskabelig forskning kan foregå, når det sker i tæt sam- arbejde mellem forskerne og en professionel redaktion med faglig indsigt og forståelse.

Jeg har selv opfattet formidling som en naturlig del af mit arbejde som forsker også lang tid før, der blev stillet krav om det. Og jeg har altid synes, at det ud over at være en vigtig samfundsforpligtelse var menings- fuldt, gav mig glæde og i høj grad var med til at perspektivere min forskning. Snarere end at tage tid og energi fra det egentlige forskningsarbejde, har formidlingsopgaverne været med til at give energi og inspiration til at dyrke nye fagområder op.

Inspiration fra formidling

Jeg har i de senere år gentagne gange bemærket, at mit engagement i alskens formidlingsaktiviteter flere gange har ført mig til at tage nye forskningsspørgsmål og endda nye forskningsområder op. Mekanismen er velkendt fra undervisningen, hvor det ofte viser sig, at undervisning på elementære førsteårskurser på universitetet nogle gange sætter én i forbindelse med fagets grundlæg-

gende principper på en måde, som man ikke normalt får gennem avanceret forskning. Det kan være et "dumt" spørgsmål fra en studerende eller en udfordring med at lave en eksamensopgave.

Når formidlingen kommer først

Det blev klart for mig for nogle år siden, at den almindelige interesse for mad, smag og sundhed var en ideel ramme til at formidle vores forskning inden for fysik og kemi. Min interesse for videnskaben bag maden og smagen fik mig til at tage nye fagområder op, som alle startede med formidling og syntese af andres viden, men efterhånden udvikle- de sig til originale forskningsprojekter, som førte til resultater, der kunne publiceres i videnskabelige tidsskrifter, men også i *Aktuel Naturvidenskab*. Det gælder fx makroalger som føde, umami-smagen og som beskrevet i en artikel i dette nummer styrken af chilier. Arbejdet med chilier startede faktisk som et studenter- og gymnasieprojekt inspireret af vores interesse for smag.

Ole G. Mouritsen er professor i fysik og centerleder ved Smag for Livet ogm@memphys.sdu.dk

Smag som drivkraft for nyt forskningsområde

I 2012 igangsatte vi et stort nationalt forsknings- og formidlingscenter *Smag for Livet*, der som hovedopgave netop har formidling af viden om smag til børn og unge. Formid- lingsarbejdet med smag har ført os til at definere et muligt nyt videnskabsområde, gastrofysik, og vi udfører nu formidlingsdre- vet forskning inden for dette center. Vi har faktisk publiceret resultater af arbejde med visualisering af fødevarer i *Aktuel Naturvi- denskab* før det kommer til at optræde i et videnskabeligt tidsskrift. Det er interessant at bemærke, at populariseringen af dette arbejde har ført til mange interessetilken- deligviser fra virksomheder. Et andet eksem- pel er arbejdet med at forstå den fysiske kemi bag det at lave sprøde grøntsager, som er stimuleret af samarbejde med kokke inden for Smag for Livet. Projektet har været brugt som gymnasieprojekt, og snart vil det optræde i en populærvidenskabelig bog, før det når de sædvanlige videnskabelige publi- kationskanaler.

Mange forskere er måske opdraget til at tro, at det populært sagt er "forbudt" at formidle originale resultater, før man publicerer dem i videnskabelige tidsskrifter. Men det behøver altså ikke være diskvalificerende – selvom det selvfølgelig er en strategi, der skal væl- ges med omhu. ■

Læs mere: Artikler i *Aktuel Naturvidenskab*: *Tang i menneskets tjeneste* (6/2009). *Velsmag – sådan virker det* (4/2012). *Hvor stærk er chili?* (1/2017) samt *Se ind i maden* (6/2015) www.smagforlivet.dk.

SPONSORABONNENTER

GRUNDFOS

novo nordisk

novozymes
Rethink Tomorrow